

Fotó: Bv. fotó

Lévai Lilla

FÉL ÉVSZÁZAD A SZOLGÁLAT, A VENDÉGSZERETET ÉS A KÖZÖSSÉG JEGYÉBEN

A magyar büntetés-végrehajtási szervezet fejlődésének egyik meghatározó alappillére a szakmai képzés és továbbképzés rendszere, amely az elmúlt évtizedekben a szervezet modernizációjának és szakmai professzionalizmusának egyik kulcstényezőjévé vált.

A Büntetés-végrehajtási Szervezet Oktatási, Továbbképzési és Rehabilitációs Központja (a továbbiakban: BVOTRK vagy intézmény) jogelődje, a Pilisszentkereszti Büntetés-végrehajtási Továbbképzési és Konferencia Központ 1975-ben jött létre azzal a céllal, hogy a büntetés-végrehajtási szervezet személyi állománya számára biztosítsa a korszerű szakmai ismeretek átadását, a közösségi tanulás fórumát.

A BVOTRK jelenlegi, pilisszentkereszti székhelye a 2025. évben ünnepelte fennállásának 50. évfordulóját, amely alkalmat adott a találkozásra, a történeti visszatekintésre, az emlékek felidézésére, a szakmai eredmények összegzésére és a jövő kihívásainak felvázolására.

Az intézmény megalapítása és történeti gyökerei

A Pilisszentkereszten működő továbbképzési központ létrehozásának igénye a büntetés-végrehajtás 1970-es években zajló modernizációs folyamataihoz kapcsolódott. Ekkor vált egyre nyilvánvalóbbá, hogy a személyi állomány egységes szakmai továbbképzése, valamint a vezetői utánpótlás rendszerszintű felkészítése nélkülözhetetlen a szakmai működés biztosításához.

A Pilisszentkereszt településen kialakított oktatási és konferenciaközpont helyszínválasztása tudatos volt: a természetes környezet (természeti szépség, csend, kirándulóhelyek), a fővároshoz való közelség és a korábbi turisztikai infrastruktúra lehetővé tette, hogy a képzések mellett közösségi, rekreációs és szakmai találkozási tér is kialakulhasson. Az intézmény a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságának irányítása alatt működött, és fokozatosan önálló szakmai profilt alakított ki.

Működés és szervezeti átalakulások

Az elmúlt öt évtized során a BVOTRK és jogelőd intézményei – szervezeti és szakmai szempontból is – több átalakuláson mentek keresztül.

Az 1990-es évek elején – a rendszerváltáskor – új szemlélet került előtérbe, amely nem volt más, mint a humánpolitikai fejlesztés, a szervezetszociológiai ismeretek és a nemzetközi együttműködések hangsúlya. A képzések tematikája ekkor bővült a konfliktuskezelés, a mediáció, valamint a reintegrációs szemlélet oktatásával.

A 2000-es évek elején az intézmény tekintetében infrastrukturális fejlesztések valósultak meg. Ennek keretében történt tanterem-korszerűsítés, szálláskapacitás-bővítés, valamint itt kell megemlíteni az informatikai modernizációt is. Mindez lehetővé tette, hogy az intézmény a büntetés-végrehajtási szervezet továbbképzési igényeinek központi bázisává váljon.

A 2019. évben – a jelenlegi működési formában – a BVOTRK létrejöttével az intézmény szervezeti integrációja új szintre lépett, amely a szakmai koordináció és az oktatás egységesítése felé mutatott.

1996. szeptember 04.	Megalakult az Büntetés-végrehajtás Oktatási Központ a Váci Tiszthelyettes Képző jogutódjaként.
2007. július 01.	Szervezeti összevonás – Létrejött a Továbbképzési és Konferencia Központ (pilisszentkereszti székhellyel), valamint a Továbbképzési és Rehabilitációs Központ (igali székhellyel).
2015. július 01.	Újabb intézményi egyesítés – Létrejött a Büntetés-végrehajtási Szervezet Oktatási, Továbbképzési és Rehabilitációs Központja, az Oktatási Központ csatlakozásával.
2019. szeptember 01.	Az intézményhez csatolták a büntetés-végrehajtási szervezet őr szállóit (Venyige utca, Dal utca, Bosnyák utca).
2022. július 15.	A régi BM üdülő részleges felújítását követően, új szálloda megnyitása Balatonlellén (Platán Park).
2024. július 01.	Az őr szállók üzemeltetése a Büntetés-végrehajtás Gazdasági és Ellátó Intézete feladatkörébe tagozódott.

I. táblázat: Fejlesztési idővonal és intézményi státusz¹

A szakmai képzés és továbbképzés szerepe

A BVOTRK működésének középpontjában mindvégig a személyi állomány elméleti és gyakorlati felkészítése állt. Az alapképzést kiegészítő továbbképzések során a résztvevők a büntetés-végrehajtás jogi és eljárási szabályai mellett modern kriminológiai, pszichológiai és szervezetfejlesztési ismereteket is elsajátíthatnak. Az intézményben kialakult szervezeti kultúra a szakmai közösség és a hivatástudat megerősítésére épül.

¹ A szerző szerkesztése.

A Pilisszentkereszten zajló továbbképzések nem csupán tudásmegosztásra szolgálnak, hanem erősítik az összetartozás érzését, az etikai elkötelezettséget és a kollegiális szolidaritást is.

A pilisszentkereszti intézményegységben éves szinten – 2019-ig visszatekintve – átlagban 2 400 vendégéjszakát töltenek a büntetés-végrehajtási szervezet kötelékében dolgozó állománytagok, a Belügyminisztérium irányítása alá tartozó, vagy a külsős, „civil” szférából érkező vendégek továbbképzés jogcímén.

1-2. kép: Büntetés-végrehajtási állományi értekezlet/képzés²

Innováció és szervezeti kultúra

A szakmai innováció a pilisszentkereszti központban nem pusztán technológiai kérdés volt, hanem az oktatásmódszertani megújulás része. Az elmúlt évtizedben elindult az e-learning rendszer és a hibrid képzési forma, amely lehetővé tette az intézetek bevonását és a digitális tananyagok egységesítését.

3-4. kép: Előadóterem megújulása³

2 Forrás: A BVOTRK saját fotói.

3 Forrás: A BVOTRK saját fotói.

5-6-7. kép: Előadótermek megújulása⁴

Rekreációs funkciók

A büntetés-végrehajtási szervezet személyi állománya testi-lelki regenerációjának biztosítása az intézmény egyik kiemelt szakfeladata, ezáltal a BVOTRK külön figyelmet fordít a munkavégzés pszichés terheinek kezelésére, a kiegészítő megelőzésére és a mentális egészség fejlesztésére. A szakmai tréningek mellett egyre nagyobb szerepet kapnak a rekreációs programok, a szupervíziós műhelyek és a pszichológiai workshopok, amelyek a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága Humán Szolgálatára szemléletét tükrözik.

A BVOTRK a büntetés-végrehajtási szervezet személyi állománya egészségi, fizikai és mentális állapotának megőrzése, fejlesztése és mozgásszervi rehabilitációja érdekében különböző egészségügyi és rekreációs programok szervezésével és megtartásával biztosítja az aktív kikapcsolódást, a munkahelyi kiegészítő okozta tünetek csökkentését és az új élményekkel való gazdagodást.

⁴ Forrás: A BVOTRK saját fotói.

Stresszkezelő tréning (4 napos): akkreditált továbbképzés, amelyért 12 továbbképzési pontot kapnak a jelenlévő, hivatásos szolgálati jogviszonyban álló személyi állományi tagok. A programon való részvétel szolgálat alóli mentesítés jogcímén történik.

A programok során a kollégáknak lehetőségük nyílik a stresszkezelő technikák megismerésén túl az aktív kikapcsolódásra, színes és változatos programok keretei között ismerkedhetnek meg az adott táj szépségeivel és a más bv. intézetből érkező kollégákkal.

Az első két napban a résztvevők különböző stresszkezelési technikákat tanulhatnak, majd a fennmaradó időben a helyi adottságoknak és az évszaknak megfelelő programlehetőségeket változatosan kihasználva biztosítjuk az aktív kikapcsolódást, az ismeretszerzést, továbbá a szakmai és baráti kapcsolatok kiépítésének, megerősítésének élményét.

Az elsődleges és legfontosabb szempont, hogy a munkahelyi kiégést és a munka közben a személyi állományt érő negatív hatásokat tompítsuk, és kollégáink új élményekkel gazdagodjanak. Fontos, hogy a résztvevőket olyan stresszkezelő technikákkal, módszerekkel és élményekkel ismertessük meg, amelyek rövid és hosszú távon támogatják a stressz kezelését, valamint segítenek a stressz negatív, egészségkárosító hatásainak csökkentésében. A programoknak köszönhetően a résztvevők rengeteg élménnyel, kipihelve térhetnek haza.

A 4 napos program keretén belül két nagyobb blokkra bontható a tematika, melyek tervezése a belső és külső stresszorok figyelembevételével történt. Ennek megfelelően belső és külső helyszíni programok és megoldási technikák kerültek összeállításra. A stresszkezelő tréninggyakorlatokon túl számos program segíti a kollégák kikapcsolódását, így városi kincskereső játékkal összekötött városnéző séták (Szentendre, Esztergom, Keszthely, Pécs, Kaposvár), szelcsatornás lebegés, lézerharc, fürdőzés, kerti grillparty, színház- és múzeumlátogatás, e-bike túra, élményautózás és hajókirándulás a Dunán.

8-9. kép: Stresszkezelő tréninggyakorlat és külső program⁵

5 A fotókat a szerző készítette.

Családi rekreáció (3 napos): a programon az aktív állomány tagjai családtagjaikkal együtt vehetnek részt, melynek során szervezett keretek között, kötetlenül van lehetőségük minőségi időt eltölteni egymással és társaikkal.

Az egyes programcsomagok összeállítása során kiemelt figyelmet fordítunk az iskolai szünetek időpontjaira. Turnusonként figyelembe vesszük a résztvevők igényeit, a gyermekek életkorát, a helyszín adta sajátosságokat, valamint az időjárást is. Pilisszentkereszten a környező hegyek kínálta túrázási lehetőség sokak számára hívogató.

A helyszín parkosított kertjében lehetőség van közös főzésre és látványgrillezésre, ami hozzájárul a jó hangulathoz.

A családi kikapcsolódás rendkívül sokszínű elemei között szerepel többek között sétahajózás a Dunán, továbbá a visegrádi Fellegvár, a szentendrei óváros, illetve Budapesten a Csodák Palotája és a Közlekedési Múzeum megtekintése. Mindemellett strandolás, különféle időszakos kiállításokon, tematikus gyermekprogramokon való részvétel, erdei kisvasutazás, kalandpark-látogatás és túrázás is választható a három nap során.

A programok közül részvételi kötelezettség nélkül, szabadon választhat minden résztvevő, hogy mivel szeretné eltölteni a rendelkezésére álló időt. A rekreáció teljes egészében térítésmentesen és teljes ellátással biztosított a résztvevő családok számára. A program lehetőséget nyújt, hogy a családok együtt élvezhessék a büntetés-végrehajtási szervezet által vezetett és finanszírozott változatos kikapcsolódási lehetőségeket.

10-11. kép: Családi rekreáció, külső programok⁶

Összegzés

Az 50 éves jubileum egyrészt történeti mérföldkő, másrészt szakmai önreflexióra is lehetőséget adott. Az intézmény – fél évszázados működése során – a büntetés-végrehajtási szervezet egyik meghatározó tudásközpontjává vált, amely a képzés, a szakmai innováció

⁶ A fotókat a szerző készítette.

és az emberi erőforrás-fejlesztés területén egyaránt maradandót alkotott. A jubileum célja, hogy bemutassa az alapítók, a korábbi igazgatók és oktatók munkásságát, valamint a szakmai értékek továbbörökítését az új generációk számára.

A BVOTRK pilisszentkereszti telephelyének története a magyar büntetés-végrehajtási oktatás múltja is: a szervezeti tanulás, a hivatásfejlesztés és a szakmai közösségépítés fél évszázados krónikája. Az intézmény fejlődése jól tükrözi a büntetés-végrehajtási rendszer átalakulásait.

Az 50 éves jubileum alkalmat adott arra, hogy a szakmai közösség méltó módon tisztelgjen mindazok előtt, akik munkájukkal hozzájárultak a büntetés-végrehajtási hivatás presztízsének és társadalmi megbecsülésének erősítéséhez.